

Posudek diplomní práce Hany Fišerové :

Jaroslav Špillar (1869 - 1917) a český výtvarný folklorismus na přelomu 19. a 20. století.

Diplomní práce Hany Fišerové se zabývá fenoménem folklorismu, který sehrál specifickou roli ve vývoji českého umění na přelomu 19. a 20. století. Vychází přitom z monografického zájmu o život a dílo Jaroslava Špillara, malíře, který od roku 1888 navštěvoval Chodsko a posléze se zde usadil a začal být považován za regionálního umělce. Toto označení nebylo po velkém společenském úspěchu Národopisné výstavy československé v Praze roku 1895 a po velkém úspěchu osobní výstavy Joži Uprky v roce 1897 příhanou, ale naopak výzvou, podporovanou silně i výtvarnou kritikou, jak domácí (Renáta Tyršová), tak zahraniční (William Ritter). A v této době, kdy představy o modernosti byly ještě velmi vágní a za etiketu modernosti byl přijímán naturalismus, se zdá folklorismus nabízet vítané spojení toho co je žádané jak společensky, tak umělecky.

Jaroslav Špillar zapadl přesně do tohoto vzorce dobové kulturní nabídky a protože jeho talent nebyl zas tak velký, dobře ukazuje její problémy. Špillar je představitel dobového naturalistického žánru, tématicky orientovaného folklorismem. (Chodská svatba I, 1893, Loučení s nevěstou, 1898, Pochovávaní masopustu, 1901). Jeho ambice dosvědčují snahy přetáhnout žánr i do polohy "historického" figurálního obrazu (Psohlavci - Kozina před Lomikarem, 1899, Na robotě, 1899), nebo vyjímečně i do pohádkového symbolismu (Vodník, 1897), vesměs ovšem odsouzené náročnější výtvarnou kritikou (K.B.Mádl). Kromě toho v závěru předčasně uzavřené tvorby vznikl soubor zimních krajin, který autorka práce po právu hodnotí velmi kladně.

Kromě Špillara uvádí podrobněji Augustina Němejce a stručněji charakterizuje další představitele západočeského regionalismu Václava Malého, Josefa Doubu a Františka Velce.

Kapitola o Jožu Uprkovi a Moravském Slovácku spíše jen doplňuje studii o západočeských regionalistech, aby autorka mohla přistoupit k celkové charakteristice výtvarného folklorismu a regionalismu. Přitom právě Uprka vzhledem k jeho oficiálnímu rakousko-uherskému uznání dobře ukazuje, jak mohl být fenomén folklorismu mnohoznačný významově a jak se tato jeho kulturně politická povaha střetávala s jeho uměleckým hodnocením. V tom směru autorka už jenom naznačuje, jak se s tímto problémem o něco později vyrovnával takový modernista jako byl Miloš Jiránek, ovlivňující částečně i Jana Preislera. Osud původně romantické utopie o " dobrém divochovi" tak přece jen má ještě širší a hlubší podloží.

Hana Fišerová prokázala výbornou znalost dobových pramenů i pozdější lokální literatury a podala dosud nejúplnější katalog obrazů Jaroslava Špillara, jehož dílo dovedla velmi dobře zasadit do dobového kontextu a hodnocení. Její práci doporučuji k obhajobě.

Prof.PhDr.Petr Wittlich, CSc

8.5.2012